

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Muurinen, K. & Sunikka, T. (2020) Pioneerityötä palliatiivisen hoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutus on käynnistynyt. Palliatiivinen hoito, 2020:51, s. 15 – 17.

PIONEERITYÖTÄ - PALLIATIIVISEN HOIDON ASiantuntija -erikoistumiskoulutus on käynnistynyt

Uusi erikoiskoulutus poistaa palliatiivisen hoidon osaamisvajetta. Samalla alalle syntyy laaja kansallinen osaamisverkosto.

Hyvä palliatiivinen hoito on sairaudesta riippumatta kaikkien ihmisoikeus. Palliatiivisen hoidon tarve tulee kasvamaan tulevaisuudessa ihmisten eläessä yhä pidempään monien parantumattomien sairauksien kanssa.

Palliatiivisen hoidon verkosto koulutusta kehittämässä

Sosiaali- ja terveysministeriön selvitysten mukaan (STM 2010, 2017, 2019) palliatiivisen hoidon taso on ollut vaihtelevaa eri puolilla Suomea. Toisaalta myöskään palliatiiviseen hoitoon liittyvän koulutuksen järjestäminen ei ole yhden-

mukaista. Selvityksissä on ilmennyt myös palliatiivisen hoidon osaamisvajetta monissa toimintaympäristöissä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama asiantuntijatyöryhmä julkaisi joulukuussa 2019 loppuraportin, johon on kirjattu osaksi laatusuosituksia se, että erityistason toimivilla ammattihenkilöillä tulee olla erikoistumiskoulutus.

Palliatiivisen hoidon koulutuksen yhdenmukaiseen kehittämiseen on vastannut EduPal-hanke (Palliatiivisen ja hoitotyön ja lääketieteen koulutuksen monialainen ja työelämälähtöinen kehittäminen). Hankkeessa on mukana runsas

määrä ammattikorkeakouluja ja yliopistoja eri puolilta Suomea. Hankkeessa syntyykin laaja kansallinen palliatiivisen hoidon osaajien verkosto.

EduPal-hankkeessa on kehitetty palliatiivisen hoidon opetuksen opetussuunnitelmasuositus hoitotyön ja lääketieteen perusopiskelijoille sekä opetussuunnitelmat erikoistumiskoulutukseen ja ylempään ammattikorkeakoulun opintoihin.

Koulutus käynnistyi tammikuussa

Valtakunnallisesti yhdenmukaisella opetussuunnitelmalla ja yhdenmukaisilla si-

Katja Muurinen

Tuulia Sunikka

sällöillä toteutettu erikoistumiskoulutus käynnistyi ensimmäistä kertaa Suomessa tammikuussa 2020. Koulutuksen laajuus on 30 opintopistettä.

Tätä koulutusta odotettiin pitkään ja se on herättänyt laajalti mielenkiintoa. Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämisen asiantuntijatyöryhmän julkaise-miin suosituksiin on kirjattu erikoistumis-koulutuksen tarve etenkin vaativan hoi-don B- ja C-erityistasoilla työskentelevil-le sosiaali- ja terveysalan ammattilaisil-le (STM 2019 & STM 2017), mutta koulu-tus soveltuu hyvin myös A-tason palliatiiv-isen hoidon vastuuhoitajille.

A-tason muodostavat terveydenhuollon yksiköt, joissa saattohoitoa on kehitet-ty yhtenä perustehtävänä muun toimin-nan ohessa. Sellaisia ovat esimerkiksi ter-veyskeskusten vuodeosastot. Erityistason B yksiköissä palliatiivinen hoito ja saatto-hoito ovat pääasiallisia tehtäviä ja hen-kilökunta on erikoiskoulutettua, kuten palliatiivisilla osastoilla ja kotisairaalois-sa. Vaativan erityistason C yksiköt toimi-vat puolestaan yliopistosairaaloiden alai-suudessa.

Työelämää kuultu

Palliatiivisen hoidon asiantuntija -eri-koistumiskoulutus on suunniteltu yhdes-sä työelämän kanssa. Heidän tarpeitaan koulutuksen suhteen on kuultu, ja työ-paikoilla on ollut mahdollisuus vaikuttaa myös koulutuksen sisältöihin.

Koulutus toteutetaan monimuoto-ope-tuksena, joka sisältää lähipäivien lisäk-si itsenäistä opiskelua ja verkkoalustalla työskentelyä kotona.

Opiskelijoiden kommentteja koulutuk-

sesta:

”Esimiehen rohkaisemana onneksi hain ja pääsin koulutukseen. Vaikka opiskelu vaa-tii paljon työtä ja aikaa ja on stressaavaa, niin silti tämä on todella antoisaa. Koen saavani tästä niin paljon itselleni!”

”Hakeuduin tähän koulutukseen, koska pi-din tätä kiinnostavana mahdollisuutena syventää osaamistani.”

Koulutuksessa neljä moduulia

Erikoistumiskoulutus muodostuu neljäs-tä moduulista. Ne ovat palliatiivisen hoi-don asiakaslähtöinen prosessi, oirehoito ja kuolevan potilaan hoito, psykososiaa-linen tuki, vuorovaikutus ja tiimityö sekä vapaasti valittava kokonaisuus.

Opinnoissa hyödynnetään eri ammatti-alojen asiantuntijoiden tekemiä luento-tallenteita. Tallenteet ovat samalla kaik-kien Suomen ammattikorkeakoulujen Palliatiivisen hoidon asiantuntija – eri-koistumiskoulutuksessa olevien opiskeli-joiden käytettävissä. Tällöin on mahdol-lista saavuttaa kansallisesti yhteneväinen osaaminen johtavien palliatiivisen hoi-don asiantuntijoiden tuella.

Jokaisessa moduulissa korostuu myös opiskelijoiden oman asiantuntijuuden jakaminen. Opinnot kytkeytyvätkin vah-vasti opiskelijan omaan työyhteisöön ja siellä tapahtuvaan kehittämiseen. Näin näyttöön perustuva tieto ja konkreetti-nen käytännön hoitotyö yhdessä tukevat parhaiten opiskelijan oppimista.

Näyttöön perustuva tieto auttaa opiske-lijaa tarkastelemaan käytössä olevia toi-mintatapoja kriittisesti ja edistää kehittä-mistyötä. Toisaalta myös työyhteisöt hyö-tyvät keskustelun herättelystä ja uuden

tiedon jalkautumisesta.

Palliativisen hoidon asiakaslähtöinen prosessi

Moduulissa otetaan haltuun palliativisen hoidon keskeiset käsitteet. Siinä käsitellään myös palliativisen hoidon eettisiä ja juridisia näkökulmia. Lisäksi moduulissa kirkastetaan palliativisen hoidon järjestäytyminen Suomessa ja omalla erityisvastuualueella.

Palliativisessa hoidossa keskeistä on ymmärtää hoitolinjausten ja ennakoivan hoitosuunnitelman merkitys potilaan hoidossa. Kyseisiä aiheita käsitellään hoitohenkilökunnan, lääkärin, potilaan ja läheisten näkökulmasta.

Ennakoivan hoitosuunnitelman avulla varaudutaan mahdollisiin potilaan voimissa tapahtuviin äkillisiin muutoksiin. Tavoitteena on taata potilaalle turvallinen olo kuoleman lähestyessä, kun hän tietää toiveidensa tulevan huomioiduksi.

Palliativisessa hoidossa olevan potilaan oirehoito ja kuolevan potilaan hoito

Tämä on koulutuksen laajin moduuli. Siinä käsitellään laaja-alaisemmin ja yksityiskohtaisemmin näyttöön perustuvaa oirehoitoa ja potilasohjausta. Oirehoidossa on keskeistä hallita oireiden arviointi ja niihin vastaaminen sekä hoidon vaikuttavuuden arviointi.

Oirehoidossa syvennytään myös eri sairausryhmien erityispiirteisiin. Lisäksi opintojaksolla paneudutaan kuoleman lähestymiseen myös fysiologisena tapahtumana. Hyvä hoito ei pääty potilaan kuolemaan, sillä läheiset tarvitsevat ammat-

tilaisten tukea surutyössään ja käytännön järjestelyissä. Moduuli antaa valmiudet haastaviin tilanteisiin, jossa moninaiset oireet voivat olla vaikeasti hallittavia.

”Tehtävät ovat auttaneet syventämään tietoa eri sairausryhmien oirehoidosta.” (opiskelijan kommentti koulutuksesta)

Psykososiaalinen tuki, vuorovaikutus ja tiimityö

Moduulissa vahvistetaan opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja. Moduulissa keskitytään erilaisiin psykososiaalisen tuen ja erilaisiin kommunikaatioon liittyviin tarpeisiin ja auttamismenetelmiin.

Palliativiseen hoitoon liittyy luopumista ja surua, joten tarkastelun kohteena ovat suru käsitteenä ja ilmiönä sekä toivo kannattelevana voimana.

Kuolema ja luopuminen ovat arkea palliativisessa hoidossa sekä saattohoitotyössä, ja se saattaa kuormittaa ammatillaisia. Tästä syystä työssä jaksamisen teema onkin osa opintoja.

Asiantuntijuuden syventäminen

Vapaasti valitta kokonaisuus nivoutuu kiinteästi oman työyhteisön kehittämiseen sekä oman asiantuntijuuden syventämiseen. Moduulin voi suorittaa joko omaa työtä opinnollistamalla tai kirjallisuuteen syventymällä.

Koulutuksen lopussa esitetään oma näyttöön perustuva kehittämistyö alueellisessa symposiumissa. Näin harjaannutaan tiedon jakamisessa ja näyttöön perustuvan toiminnan jalkauttamisessa käytännön hoitotyöhön.

Tämä opintokokonaisuus sisältää myös

kansallisesti yhteneväisen erikoistumis-koulutuksen lopputentin, jonka avulla varmistetaan jokaisen moduulin asiasisältöjen hallitseminen. Lopputentti on rakennettu erikoistumiskoulutuksen valtakunnallisessa verkostossa.

Opinnot hyvässä vauhdissa

Ensimmäinen Palliativisen hoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutus on jo puolella välissä. Ammattikorkeakoulujen valtakunnallinen verkosto on lisännyt koulutuksen laatua, yhdenmukaisuutta, tuonut monipuolisuutta ja uusia raikkaita lähestymistapoja opetuksen sisältöihin sekä käytännön toteutukseen.

Kulunut vuosi on ollut hyvin poikkeuksellinen koronaviruksen vuoksi. Erikoistumiskoulutuksen opetus on siirtynyt osin etäopetukseen, mikä on vaatinut kaikilta osapuolilta joustavuutta ja ennakoivuutta.

Kaikesta muutoksesta huolimatta on ilahduttavaa, että erikoistumiskoulutus on edennyt suunnitelman mukaisesti. Opiskelijat ovat antautuneet hienosti uuden äärelle ja paneutuneet hyvin opintoihinsa. Tämän opetussuunnitelman mukaiset koulutukset jatkuvat myös tulevaisuudessa.

*Katja Muurinen, TtM, lehtori,
Tampereen ammattikorkeakoulu*

*Tuulia Sunikka, TtM, lehtori,
Karelia ammattikorkeakoulu*

*Sivun 15 valokuvan on
ottanut Asko Kuittinen.*